

Woningen

➤ OPGAVE

- ✓ Alle woningen in 2035 energieneutraal; bestaand en nieuw
- ✓ Woningen hebben geen gasaansluiting meer in 2050 (tenzij groen gas)
- ✓ Verlagen van de woonlasten en verhogen van het wooncomfort

➤ AANPAK

- ✓ Vraag en aanbod met elkaar matchen
- ✓ Ketenontwikkeling
- ✓ Energiewinkel met bespaar en opwekassortiment
- ✓ Financiering
- ✓ Productie hernieuwbare energie waar mogelijk
 - Alternatieve warmtelevering
 - Zon op daken
- ✓ Aansluiten bij natuurlijke investeringsmomenten (groot onderhoud, vervanging kabels/leidingen)
- ✓ Wet- en regelgeving voor energie neutrale nieuwbouw

➤ WIE

- ✓ Gemeenten
- ✓ Woningcorporaties
- ✓ VVE's
- ✓ Bouwsector
- ✓ Ontwikkelaars
- ✓ Ontwerpers
- ✓ Onderwijs
- ✓ Provincie
- ✓ NMF

Woningen

- Beelden
- Aardgasloos worden gebruiken om bewustwording bij inwoners/huizenbezitters/huurders te krijgen voor energietransitie die gaande is
- Het is te gek voor woorden dat er nu nog met gas wordt gebouwd. Nu al bouwen voor toekomst.
- Hoe komen we tot aardgasloze wijken? Met welke instrumenten?
 - Inzet verordening: goed kijken naar effecten, goed voor introductie maar mogelijk verdrijving naar andere provincie.
 - Convenant afsluiten, tussen zes gemeenten en provincie, dat vanaf datum x alleen nog gasloze wijken worden aangelegd. Geen concurrentie meer tussen gemeenten!
- Aan de slag met bestaande technieken, innovatie gaat wel door.
- Ontwikkelen van financieel instrumentarium
 - Fonds?
 - Mogelijkheden voor particulieren, via hypotheek, gebouwgebonden financiering etc.
- Grootste uitdaging ligt in particuliere woningbezitters bereiken en in beweging laten komen.
- Rijk toevoegen bij WIE. Er moet geregeld worden dat over en weer geleverd kan worden, daken verhuurd worden, etc
- Positie van energiemaatschappijen, wanneer betrekken?

Bedrijven

➤ OPGAVE

- ✓ CO₂-neutrale gebouwen in 2035; bestaand en nieuw
- ✓ CO₂-neutrale productie in 2050

➤ AANPAK

- ✓ Ketenontwikkeling vraag en aanbodkant
 - ✓ Actief benaderen en ontzorgen
 - ✓ Financieringsmogelijkheden uitwerken
 - ✓ Aanjaagteam
- ✓ Uitvoeren activiteitenbesluit
- ✓ Verder gaan dan nu wettelijk verplicht
- ✓ Eerst inspireren en motiveren daarna handhaven
- ✓ Gebiedsgerichte aanpak (bedrijventerrein)
- ✓ Aansluiten bij natuurlijke momenten (riool, kabels en leidingen)
- ✓ Uitwisseling van energie en grondstofstromen (*smart grid*)

➤ WIE

- ✓ Gemeenten
- ✓ OFGV
- ✓ VNO-NCW MKB Flevoland
- ✓ Bedrijvenverenigingen
- ✓ Parkmanagers
- ✓ Bouwsector
- ✓ Onderwijs
- ✓ Provincie

Verduurzamen op bedrijfsniveau
en/of bedrijventerreinniveau

Michael Boddeke
25 januari 2017

Bedrijven

- Beelden:
- Ga de wettelijke mogelijkheden benutten, aan de slag met wet milieubeheer, ga handhaven.
- Maak tempo, zet er een jaartal bij (2020).
- Maak duidelijk wat de transitie oplevert, wat kunnen de bedrijven krijgen?
- Gebruik vooral ambassadeurs van bedrijven om het aan andere bedrijven te vertellen.
- Gebruik accountants als intermediair.
- Aanjaagteam maakt duidelijk wat de rol is (rol, taak en verantwoordelijk moet duidelijk beschreven zijn).
- Alle partners moeten bijdragen (wederkerig).
- Totale onderwijsketen.
- Hanteer een branchegerichte aanpak, naast een gebiedsgerichte aanpak.

Verduurzamen op bedrijfsniveau
en/of bedrijventerreinniveau

Michael Boddeke
25 januari 2017

OMGEVINGSVISIE
FLEVOLANDSTRAKS

Zon

➤ OPGAVE

- ✓ Ruimte voor zonenergie in het landelijk gebied bieden

➤ AANPAK

- ✓ Atelier waarin verschillende ruimtelijke concepten worden verkend:
 - ✓ Bundeling infra, windparken
 - ✓ Nabij steden en dorpen
 - ✓ MER
- ✓ Zonkansenkaart ontwikkelen; waar kan het
 - ✓ Planologische vorm te bepalen
- ✓ Eenduidig en duidelijk ruimtelijk beleid regionale overheden
- ✓ Mede ontworpen en gedragen door omgeving
- ✓ Tijdelijke bestemming
- ✓ Beperk maatschappelijke kosten

➤ WIE

- ✓ Grondeigenaren
- ✓ Regionale overheden
- ✓ Initiatiefnemers
- ✓ Netwerkbeheerder
- ✓ Energiecoöperaties

Dirk Oudeas
30 januari 2017
wing

OMGEVINGSVISIE
FLEVOLANDSTRAKS

Zon

➤ OPGAVE

- Liever niet op de landbouwgrond.
- Ondernemersbelang versus maatschappelijk belang.
- Ruimte houden voor andere technieken.
- Suggesties voor andere stakeholders: kennisinstututen, rijksoverheid en burgers.
- Ruimte voor zonne-energie in Flevoland i.p.v. Zonne-energie in het landelijk gebied.
- Participatie.
- Neem de tijd die nodig is om tot een goede overweging te komen.
- Pas de zonneladder toe.
- Toon de noodzaak cijfermatig aan.

Dirk Oudeas
30 januari 2017
wing

OMGEVINGSVISIE
FLEVOLANDSTRAKS

Goed voorbeeld

- OPGAVE
 - ✓ Flevolandse overheden zijn CO₂ neutrale organisaties in 2025
 - ✓ Energieopwekking en besparing op en nabij de regionale infrastructuur
- AANPAK
 - ✓ Voetafdruk bepalen
 - ✓ Energieneutraal maken van vastgoed
 - ✓ Ruimte bieden voor energieopwekking en opladen
 - ✓ Zonne-energie
 - ✓ Snelladers
 - ✓ *Launching customer* circulair bouwen en beheren
 - ✓ Energiezuinige weginrichting
- WIE
 - ✓ Waterschap Zuiderzeeland
 - ✓ Gemeenten
 - ✓ Provincie
 - ✓ RVB

Goed voorbeeld

- Beelden:
- Heel goed om zelf het goede voorbeeld te geven, communiceer het ook als je dat doet.
- Ga hele concrete stappen zetten, op de korte termijn. Bijvoorbeeld: elektrische auto's, elektrische fietsen, zonnepanelen, et cetera.
- Laat zien dat je eraan werkt, bijvoorbeeld door een voetafdruk op de gevel van het provinciehuis.
- Voorloper met wind, laten we ook op dit vlak een voorloper worden.
- Durf daarbij te experimenteren, toon lef, van de gebaande paden af.
- Het mag best wel wat kosten, ook als een ander het rendement heeft (zoals bij energiezuinig asfalt).
- Kijk of je op termijn andere partijen en instellingen dan de gemeente aan je weet te binden.
- Green car diet

